

GÜNEŞİN ÇOCUKLARI

Ekimin on dokuzu. Günlerden Cumartesi. Güneşin kendini gökyüzünün kralı ilan ettiği gün olmalı bugün... Mevsim denen şeye kafa tutmuş, ışıklarının olanca yakıcılığını boşaltmış üstümüze, dalgasını geçiyor.

Yozgat'ın Çekerek'indeyiz bu hafta sonu. Çekerek YİBO'nun öğretmenler odasında "hoş geldin çayı"nı içerken duvarlarda, cam kenarlarında, ağaç dallarında gezinen güneş, çayıma düşüyor. İçimden bahar çiçekleri taşıyor, kaşığıma bardağa daldırıyor, yakaladım seni, diyorum. Yanımdaki öğretmen sıkıldığını sanıyor, ev sahipliği yapmak istiyor, terli avuçlarını birbirine sürtüyor.

"Nerede öğretmenlik yapıyorsunuz," gibi bir soru, belli belirsiz bir gülümseyişin peşinden

"Büyük kentlere ve yurtdışına göçün çok olduğu bir ilçe burası," diyor. "Tarım yaygın yapılamıyor, iş olanakları kısıtlı. Buğday, pancar, nohut, soğan, patates, arpa... eken de var, hayvancılık da yapan da ama yetmiyor. İşsizi çok."

Öğretmenin sözleri gözbebeklerinde kocaman birer güneşle doğan çocukları düşündürüyor hemen.

Bu topraklarda da parçalanmışlıklar, ayrılıklar, küçücük yüreklere büyük gelen karmakarışık duyguların izlerini mi süreceğiz yine?

Çekerek YİBO'daki etkinliklerimiz sabah erkenden başlıyor. Çocuklar Cumartesi olmasına rağmen evlerine gitmemiş, heyecanla neler olacağını bekliyorlar.

Çekerek YİBO 1999-2000 yılında açılmış. Köylerdeki ilköğretim okullarında ilk beş sınıfını tamamlayan, taşınmalı öğretim kapsamına alınmayan köy çocukları eğitim görüyor okulda. Öğrenciler 6-7 ve 8 sınıfta. Okulda 400 öğrencinin 78'i kız. Her yıl kız sayısında ümit verici ufak artışlar oluyormuş. Kız ve erkek öğrencilerin birbirinden uzaklığı ilk bakışta anlaşılıyor. Kız ve erkekler yemekhanede olsun, sınıflarda olsun yan yana oturmuyorlar. Kızlara nedenini sordüğümüzda

"Geçen dönem bir kızla erkeği mektuplaşıırken yakaladılar, üstümüzdeki baskıları arttırdılar," diyorlar.

Kendi erkek kardeşleri, akrabaları ve köylüleriyle okulda hiç konuşmuyorlarmış. Bir gören olur da köye haber gider de babaları okutmaz, diye korkuyorlar. Okulda konuşmadıkları erkek çocuklarla köyelerine gittiklerinde rahatça konuşabiliyorlarmış.

Okul şaşırtmaya devam ediyor. Duvarlarını Renoir, Van Gogh, Degas, Picasso resimleri süslüyor. Resim öğretmeni Sedef hanım geçen yıl Marmara Üniversitesi Resim bölümünü bitirmiş, Çekerek YİBO ilk görev yeri. Tayini çıktığında doğrusu koşarak gelmemiş, ama okulu, çocukları tanıdıkça iyi ki böyle bir deneyim yaşamışım, demiş. Duvarlardaki resimleri İstanbul'dan getirmiş, çerçeveletmiş,

"Koridorlarda dolaşırken birkaç resim seyretseler, birkaç ressam adı öğrenseler faydası olur," diye düşünmüş.

"Resme yetenekli çocuklar çok az," diyor. "Çoğunlukla yaşlarının altı düzeyindedeler."

Geçen yıl Sedef öğretmenin bir öğrencisi Güzel sanatlar lisesine girmeyi başarmış. Onun başarısında payı olduğu için, bu yörelerden güzel sanatlar öğrencisi çıktığı için çok sevinçli.

Çocuklar Cumartesi günü derse girmenin sıkıntısını değil, heyecanını yaşıyorlar. Etkinliklerden her çıkışlarında etrafımızda halka oluyor, bizi soru yağmuruna tutuyorlar.

“Bize başka ne göstereceksiniz?”

“Deneyler, oyunlar, öyküler... gece teleskopla göğe bakacağız.”

Kızlardan biri yumuk ellerini ovuşturuyor.

“Yaşasın!” diye sevinçle bağılıyor arkadaşının kulağına. “Aydaki tavşanlara bakacaktık.”

“Ay da tavşan mı var?”

“Bizim köyde bir kere yağmurla beraber tavşan da yağmıştı. Dayım tavşanların aydan geldiğini söylemişti. Ben aya baktığımda tavşan karartıları görüyorum.”

Mehmet Ali küçük kızın konuşmalarını gülerek dinliyor. Esmer, zayıf, omuzları içe kaçık bir çocuk Ali. 8. sınıfta, okulu bitirince liseye gidemeyecek. Babası onu Kırıkkale’ye amcasının yanına yollayacak. Amca yorgancılık yapıyor. Yorgan

dikmeyi, saten işlemeyi öğretecek M. Ali’ye. Yorgancılık dede mesleği. Aile dede mesleğinin yaşamasını istiyor. M. Ali ailesinin yaptığı bu seçimi sessizce onaylamış.

“Yorganın güzelini yapmak isterim,” diyor. “Satene güller, çiçekler, resimler işlemek isterim.”

Serhat enine boyuna bir çocuk, gözlerinden ateş çıkıyor konuşurken. Açık hava etkinliklerinde deneyden deneye koşuyor,

“Bugün burada yapılan hiçbir şeyi kaçırmayacağım,” diyor.

7. sınıfta Serhat.

İlk karşılaştığımız anda, bana boş ver dercesine ellerini sallamış,

“Liseye miseye gidemem ben,” demişti. “Bu okula bile zor geldim. Ceza olmasa 5’ten sonra bırakacaktım. Abi ve

ablalarım 5 ten sonra okumadılar. Okul bitsin, hayvan gütmeye verecekler beni. Ben isterdim ama babam asla izin vermez. Bu kadarı bile çok ona sorsan.”

“Sen çok zeki bir çocuğa benziyorsun. Kimse seni engelleyemez gibi geliyor bana.”

“Zeka mekayla yaşantım değişmez... Okutmayacaklar beni, o kadar!”

O bir güneş çocuğu. Güneş renklerini cömertçe boca etmiş yanaklarına, saçlarına.

Amca oğlu ise Serhat'ın tam zıddı,

“Babam beni engellemez . Okumayı ben düşünmüyorum.” diyor. Ardından da neşeyle göz kırptıyor Serhat'a

“Babalarımızı değişsek mi?”

Elif durgun, düşünceli, sessizce koluma giriyor. Sekizinci sınıfta. Kara saçlı, kara gözlü, duyguları yüzünün küçük mimiklerinden hemen anlaşılıyor. Ablası altıncı sınıfı bitirmiş. Daha fazla okumasına baba onay vermemiş, dede kızın üstüne yürümüş, abla yedinci sınıfa gidememiş. Şimdi 16 yaşındaymış.

“Geçen yıllar içinde babam çok pişman oldu ama ablamın yaşı büyüdüğü için artık okula gidemeyecek. Bir ablam daha var. O kendi istedi de okumadı. Okumaya merakı yoktu. Ona hiç acımıyorum.”

Elif'in bir üzüntüsü de babası. Babası 17-18 yaşından beri İstanbul'da çalışıyormuş. Yük taşıyor, inşaatlarda ne iş bulursa yapıyormuş.

Yüzü acıma duygularıyla dopdolu.

“Babama öyle ağır yükleri taşıyorlar ki! Bir görseniz yüreğiniz dayanmaz.”

Babası her gece Elif'in düşlerine giriyormuş.

“Babam daha 30'lu yaşlarında. Öyle perişan görünümde, öyle ezilmiş ki! Saçları bembeyaz.”

Elif küçücük yaşında, yüreğinde ağır yüklere karşın geleceğe ümitle bakmak istiyor.

“Ben ne yapıp edip okuyacağım. En çok babam için istiyorum bunu. İyi bir mesleğim olacak. Ben büyüyene kadar Allah korusun başına kaza maza gelmezse ezilmekten kurtaracağım onu.”

İkide bir bacağını ovuşturup duran esmer bir kız var yanımızda. Sabaha karşı ranzalı yatağın üst katından düşmüş. Ranzaların koruması yokmuş.

“Rüyamda bir uçurumdan düşüyordum. Taşa tutundum, Taş kaydı. Hoop, kendimi taş zeminde buldum.”

Hanife burnunun üstünü kırıştırmış, çakır gözlerini bize dikmiş, tek kelimeyi kaçırmadan dinliyor. Babası o bebekken Almanya'ya gitmiş. 7 yaşındayken dönmüş.

“Bir gece yarısı su içmeye kalmıştım, bir de baktım salona bir adam girmiş. Deli gibi bağırıldı. Herkes uyandı, komşular kalktı. Annem, o baban, dedi. Ben hırsız sandım. İnanmadım. Alışmam aylar sürdü.”

“Baban 7 yıl boyunca Almanya'dan tatile olsun gelmedi mi?”

“Yok! Babam Almanya'ya takmış. 2-3 kere kaçak yollardan gitmeye çalışmış, polisler yakalayıp geri çevirmişler. En son vizeyle gitmiş, 7 yıl teyzemgillerde kalmış, orada kaçak çalıştığı için de dönmemiş. Şimdi burada ama yine gidecek galiba.”

“Burada ne iş yapıyor?”

“Hayvancılık! Bir de hala Almanya hayali kuruyor.”

“Sen babanı seviyor musun?”

“Seviyorum,” diyor burnunun güneşe tutarak. “Çok da kızıyorum ama. Bizi yedi yıl aramadığı için... İki de bir Almanya dediği için.”

Güneş Hanife'nin yüzünü yalıyor, minik pırıltılarla saçlarına dokunuyor, yanaklarına sarı çiller konduruyor.

Derya ve Hanife iki canciğer arkadaşı, verdikleri sözü tuttular, "Bir Genç Kızın Dramı" adlı yaşanmışlık kıran ortak öykülerini yolladılar ardımızdan.

öldü, şimdi teyzemle baş başa kaldılar."

"Sen ne olmak istiyorsun?"

"Avukat."

"Neden?"

"Çok haksızlık oluyor. Komşular arasında , babalarla anneler, çocuklar arasında. Haklı olan hakkını savunamıyor. Kafamı kesseler hırsız, suçluysa savunmam."

"Haksızlıklar yüzünden mi seçtin bu mesleği?"

Çakır gözlerinin fenerlerini ateşlemiş,

"Hee," diyor." Bir de bizim Çekerek de bir adam var. İki katlı çok güzel bir evi var. Ben de öyle bir evim olsun istiyorum."

Edebiyat etkinliğinde İstanbul'da doğudan en çok göç almış İçkalpakçı Çıkmazı'nın fotoğraflarından o sokağa tanımaya çalışıyoruz. Çocuklar mahalleliler içinde duvarlarını Elvis Presley'in resimleriyle süslediği pastanede çalışan, uzun favorileri, geriye taradığı kara saçlarıyla kendini Elvis'e benzetmeye çalışan gencin öyküsünü düşünmek istiyorlar

Sınıflar öykü denizine dönüşüyor. En güzel öyküyü bulmak için yarışıyorlar. Biri şöyle anlatıyor Elvis'i :

Elvis küçükliğinde okumamış, çobanlık yapıyordur. Kaval çalarken hep aynı şarkıları çalar. Değişik şarkılar çalmak istiyordur. Köyüne bir gün televizyon gelir. Televizyonda Elvis'i görür. Elvis'in parçalarını önce kavalıyla çalar, sonra tahtadan düdüğü yapar, onunla çalar, bir mızıka alır, mızıkasıyla çalmaya çalışır. Artık hayallerini Elvis süsler. Bir akrabalarının aracılığıyla İstanbul'a taşı toprağı altınmış diyerek geldiğinde aklında yine Elvis vardır. Burada onun bir sürü resmini, kasetlerini bulur. Çalıştığı pastanenin duvarlarını resimlerle süsler, saçlarını onun gibi kestirir. Para kazanmaya başlayınca gitar

"Sen okuyacak mısın?"

"Hee... Hem de üniversiteyi Almanya'da okuyacağım."

"Bak, sen de Almanya'yı hayal etmeye başlamışsın."

"Bizim Çekerek'in yarısı Almanya'da ya da Fransa'da. Bizim buralarda babasını tanımayan öyle çok çocuk var ki!"

"Sen nasıl gideceksin Almanya'ya?"

"Teyzemin yanına gideceğim. "

"Teyzen çalışıyor mu?"

"Yok. Eniştem bir fabrikada çalışıyor. Eniştem bir de Alman kadınla evlenmişti. Ondan da çocukları oldu. Uzun yıllar 2 aile birlikte yaşadılar. Alman kadın

kursuna gider. Bir gitar alır ve pastanenin kalabalık olduğu saatlerde gitarıyla Elvis parçaları çalarak müşterileri eğlendirir. O farklı biridir. Dükkanına uğrayan küçük bir simit alana bile bir bardak çay ikram eder.

"Bu benden," der. Müşteri gülümseyerek ayrılır dükkandan.

Çocuklardan bazılarının içine sinmiyor bu öykü. "Tıngır tıngır pastanede çalınan müzikle karın doymaz," diyorlar. "Ancak İbrahim Tatlıses gibi çok iyi sesin olacak ki meşhur olacaksın, keseni dolduracaksın."

Bu düşünceyi savunanın etrafında minik bir çember oluşuyor, yeni bir Elvis öyküsü doğuyor hemen:

Bir gün Elvis'in pastanesine bir adam gelir. Elvis'in gitarıyla çalıp söylediği parçaları heyecanla dinler, sonra ona kartını verir. En kısa zamanda bana gitarınla gel, der. Elvis'i bir de stüdyosunda dinler, kayıt yapar. Sonra da kaset doldurmayı teklif eder. Elvis'in kasetleri çıkar, klipleri çekilir. televizyonlara, sahneye çıkar. Elvis'i herkes tanır artık. Çok zengin olur.

Çocuklardan ikisi de bu öyküye burun kıvrıyor. ODTÜ'lü bir ekip oluşumuz, sunumlarda mühendislik eğitimini öne çıkarışımız hemen meyvelerini veriyor.

Gencin okumamış olmasını hoş karşılamıyorlar, öyküyü şöyle bitirmek istiyorlar :

Elvis para kazanmaya başlayınca kurslara gider, okulları dışardan bitirir, üniversiteye kaydolur, mühendis olur. Dükkanı kapar, bir fabrikada çalışır.

Bazı çocuklar artık bu yaşa kadar okumamışsa, bundan sonra da okuyamaz, diye düşünüyorlar. Evlenme çağına da gelmiş Elvis'in baş göz edildiği bir son yazıyorlar:

Bu güzel anı ölümsüzleştirmeyi kim istemez?

Heey, fotoğrafçı....

Buket'in kollarına sığamıyor sevdikleri...

Elvis sevdiği kızla evlenir, iki çocuğu olur, pastanesindeki çeşitleri her yıl karısının da yardımıyla arttırır. Okumamak içine dert olmuştur. Yaşamını iki çocuğunu okutmaya adar. Onları okutup mühendis yapar.

Ders aralarında konuştuğum çocukların çoğunun babaları Ankara'da ya da İstanbul'da çalışıyor, hurdacılık yapıyorlarmış.

Emin, anlamamış bakışlarımı yakalar yakalamaz

"Hurdacı oldun mu

çöpten, bakkaldan, fabrikalardan kağıtları, metal parçalarını toplar, satarsın." diye açıklıyor.

Salih'in sevimli çilli yüzünü görünce fotoğraf çekme isteği duyuyorum, anlıyor, iki eliyle çillerini örtüyor.

"İstemem. Böyle çilli çilli fotoğraf çektirmek istemem."

"Çilli yanakların çok şirin..."

"Yok," diyor ellerini iyice yüzüne kaparken.

"Güneşe kızıyorum. Hep benim yüzümde dolanıyor. Çile buluyor yanaklarımı."

Babası çiftçi, 5 kardeşler. Yaz tatilinde inekleri için ekin kesmiş, soğan kesmiş.

"Soğanları kesip demet yaparız, evimizin önüne sereriz. Alıcılar gelip seçer alırlar."

"Hepsi satılır mı?"

"Satılmazsa başka ilçeye götürürüz"

Ellerinin nasırını gösteriyor, çizgi çizgi ayrılan sertleşmiş derilerini.

"Ellerim mahvoldu, soğan kesmekten. Baraj yapılıncaya Ankara'ya göç edeceğiz.

O zaman kurtulacağım."

Çekerek ırmağı üzerine kurulacak baraj Salih'in köyü Sarıkaya'nın sular altında kalmasına neden olacakmış.

Hasan,

"Biz iki yıl önce soğan ektik, zarar ettik." diyor. "Artık nohut, buğday ekıyoruz."

Yatılı okulda birinci sınıf öğrencileri ürkek tavırlarıyla hemen dikkati çeker. Alper abisinin yaptığı At biçimli balonu var onun artık. Salacak balonun ipini çok uzaklara. Köyden haber getirecek at ona.

Küçük bir kız
çocuğu çember çeviriyor.
Başını eğip büküp gölgesini
izliyor yerde.

"Git başımdan
güneş!"

"Kiminle
konuşuyorsun," diyorum.

"Güneşle," diyor.
"Yere gölgemi çıkarıyor.
Çok çirkin görünüyorum."

"Ne varmış? Gölgen
de senin kadar güzel işte."

"Hayır," diyor
kızarak.

Saçlarının bir
tutamını tam tepe sarı bir
tokayla toplamış.,

"Saçımı fıskiye gibi
gösteriyor. Baksana çok
çirkin."

Esra Atatürk İlköğretim okulundan gelmiş. İmam Hatip Lisesi Müdürünün kızı. Geçen yılın 6. sınıflar birincisi. Abla ve ağabeyi Anadolu Lisesi ve Fen Lisesi sınavlarını kazanmışlar, kendi de fen lisesine gidecek. Doktor olmak istiyor. Çocuk kitapları yazdığını duyunca adımı soruyor, söyleyince gözleri kocaman oluyor.

“Sakız ve Rüzgar Adam’ı siz mi yazdınız?”

“Evet.”

“İnanamıyorum. O kitabı ben üç kere okudum. Su gibi anlatabilirim. Şimdi buldum sizi, sorabilirim. Rüzgar Adam gerçekten de rüzgarın oğlu mu?”

“ O Sakız’ın hayali. Babaannesinin bir sözü üzerine çocuğun adamın geceleri uçtuğunu düşünmesi de hayal.”

“Yaşasın,” diye bağıyor, ellerini çırpıyor. “Ben de aynı şekilde düşünmüştüm.”

Esra kitap okumayı çok seviyormuş. Kendi deyimiyle tam bir kitap kurdu.

“Çekerek kütüphanesindeki memurdan çok çektim ama” diyor.

“Kütüphaneye gittiğimde deli ediyor beni. Kitapları karıştırma, diyor, istediğini çabuk seç, sallanma... deyip duruyor. Kızıyorum ama yine de gidiyorum.”

Osman’da Atatürk İlköğretim okulundan etkinliklerimize katılmaya gelmiş. Gri takım elbisesiyle, tertemiz görünümüyle, kara gözleriyle hemen dikkatimi çekmişti. Her dersten sonra koşarak babasının yanına gelişi de gözümünden kaçmıyor.

Babasının kulağına benim de duyabileceğim bir sesle

“Başım ağrıyor, kalbim sıkışıyor. Ne zaman gideceğiz, “ diye fısıldıyor.

Babası Akbay İlköğretim Okulu Müdürü. Oğlunun sözlerini duyduğumu anlayınca utanır gibi oluyor, nasıl yorumlayacağını bilemiyor.

Canfeda arkadaşına neden sıkı sıkıya sarılmış? Haftaya ayrılacaklar çünkü. Arkadaşı ailesiyle İstanbul'a yerleşiyor. Babası iş bulmuş orada.

tatlı bir kız. Doğumunu yaptıran hemşire kendi adını koymuş Canfeda’ya.

“Hemşireyi hiç görmedim ama adını her dakika duyuyorum.”

Canfeda büyüyünce hemşire olacakmış.

“Pikniğe

gidecektik. Onun için mi böyle yapıyor acaba? Oysa derslerinizi ilgiyle izliyor. Çok hevesli gelmişti üstelik.”

Canfeda,

çilli yüzlü geriye taralı kahverengi saçları, sürekli gülen yüzü, iri gözleriyle çok

Sümeyra ve Ayşe can ciğer iki arkadaş. Birbirlerine kardeş kadar çok benziyorlar

Sümeyra 8. sınıfta 6 kardeşi var. Erkek ve kız kardeşleri 5. sınıfa kadar okumuşlar. Şimdi kimi evli, kimi işte. Babası İstanbul'da sıvacılık yapıyor, köydeki işi ise çiftçilik. İki inekleri var. Sümeyra inek sağamıyor, çifteler diye korkuyormuş. Annesi, ablaları aramızdan bir okuyan çıkmadı, seni okutacağız, diyorlarmış. Sümeyra bu yüzden el üstünde tutuluyormuş. Yaz tatilinde arkadaşları gibi ev ve tarla işlerinde çalışmamış, bisiklete binmiş durmuş.

Ayşe'ninse beş kardeşi var. Ayşe televizyondaki polisiye dizilerin hayranı. Kendi de polis olacak zaten.

Hık demiş, burnundan düşmüş! İyi anlaşılan arkadaşlar birbirlerine benzermiş. Sümeyra ve Ayşe sanki iki kardeş.

Tahsin Başol,
Başol ailesinin
başarılı
çocuklarından biri.
Geçen yıl ağabeyi
okul birincisiymiş,
fen lisesine gitmiş.
Bu yıl o okul
birincisi.

"Okula
geldin madem
çalışacaksın," diyor
Tahsin. "Niye dalga
geçeyim?"

Hanife güneşi takmış saçlarına,koşarak geliyor yanıma.

"Bu okula neden kız öğrenci az geliyor biliyor musunuz?
Karabasanlar yüzünden. Bir söylenti çıkarmışlar. Sözde geceleri koridorlarda ,
yatakhane karabasan dolaşıyormuş. Bunu duyan kızlar zaten okula zor
gönderiliyor, hemen cayıyorlar."

"Yatakhane arkadaşların kimler?"

Hanife kayboluyor, birkaç dakika sonra, kalın kaşlı, kahve saçlı çok güzel bir
kızla geliyor.

"Bu Derya.. Yatağı benimkine bitişik."

Derya iri gözleri bembeyaz dişleri. aydınlık bir yüzüyle gülüyordu sürekli.
Okulun dışından davul zurna sesleri geliyor. Bir gözü oraya çakılı.

"Halamın kızı evleniyor da."

"Yatakhane arkadaşlıklarını yaşam boyu unutulmaz. Geceleri kim bilir nasıl
eğlenirsiniz?"

Hanife,

“Birbirimize masal anlatıyoruz, köyde geçen komik olayları anlatıyoruz.” diyor. “En çok da itilmişle kakılmışı oynuyoruz. Benim evde kalın ciltli bir masal kitabım var. Her hafta sonu eve gittiğimde birkaç masal okur, ezberlerim. Akşam ışıkları söndürünce uyuyana kadar herkes bir şey anlatır. Ben de ezberlediğim masalları anlatırım.”

“Köyde de öyle mi yaparsınız?”

“Yok. Köyde gündüz çayirlara yatar, güneşi doldururuz içimize. Gece yine çayirlara yatar, yıldızları sayarız. Yıldız sayarken uyuduğum çok olur.”

“Derya en yakın arkadaşın mı?”

“Onu çok seviyorum da en yakın arkadaşım. Sır arkadaşın kim dersen o Çekerek’te.”

“O nerede okuyor?”

“Çekerek’te ilköğretim okulunda. Benimle aynı yaşta ama sınıfta kaldığı için, 4. sınıfta okuyor. Ona başıma gelen her şeyi, hayallerimi bile anlatıyorum. İkimiz de birbirimize yemin ettik. Sırlarımızı kimseye söylemeyeceğiz, diye. Arkadaşımın annesi öldü, babası başka bir kadın aldı. Kardeşlerini evlatlık verdikler, onu da dedesinin yanına yolladılar. Dede çalışıyor, gündüz evde kimseler yok. Ben eve gittim mi, tatillerde, onların evinden hiç çıkmam. ”

“Ev işlerini kim yapıyor?”

“Arkadaşım. Yemek yapar, yerleri siler, tavuklara bakar. İş çabuk bitsin diye patatesleri, patlıcanları ben soyarım. Yeri süpürürüm. Bir an önce işi bitsin de oturup konuşalım, oynayalım.”

“Ders de çalışır mısınız?”

“Evet. Arkadaşımın en çok üzüldüğüm yanı okumayı hiç istememesi. Aynı yaşta aynı ama o hala 4. sınıfta. Beşi bitirsin okumaz diye korkuyorum. Dilimde tüy bitiyor, oku meslek sahibi ol, diyorum ama dinletemiyorum. Matematiği hiç anlamıyor mesela.”

“Hafta sonları birlikte problem çözebilirsiniz.”

“Ödevlerine de yardım ediyorum. Ama çok isteksiz. Bu yaşta o kadar bıkkın ki şaşarsınız.”

“Kolay bir yaşam değil onun ki!”

“Kurtulmak için okuması gerekmez mi? Hem okumamış, hem anasız, babasız. Ezecek duracaklar onu. Ne kadar söylesem anlamıyor. Büyüyünce anlarsa iş işten geçecek.”

7. sınıf öğrencisi kısacık boylu bir erkek çocuk hemen önündeki 2.00 metreye yaklaşan boylu Tümer’i enine boyuna inceliyor.

Kolumu dürtüyor sonra,

“Beyaz saçlı hocamız bizi geçin, dedi. Biz ne kadar çabalasak sizler gibi olamayız.” diyor.

“Neden?”

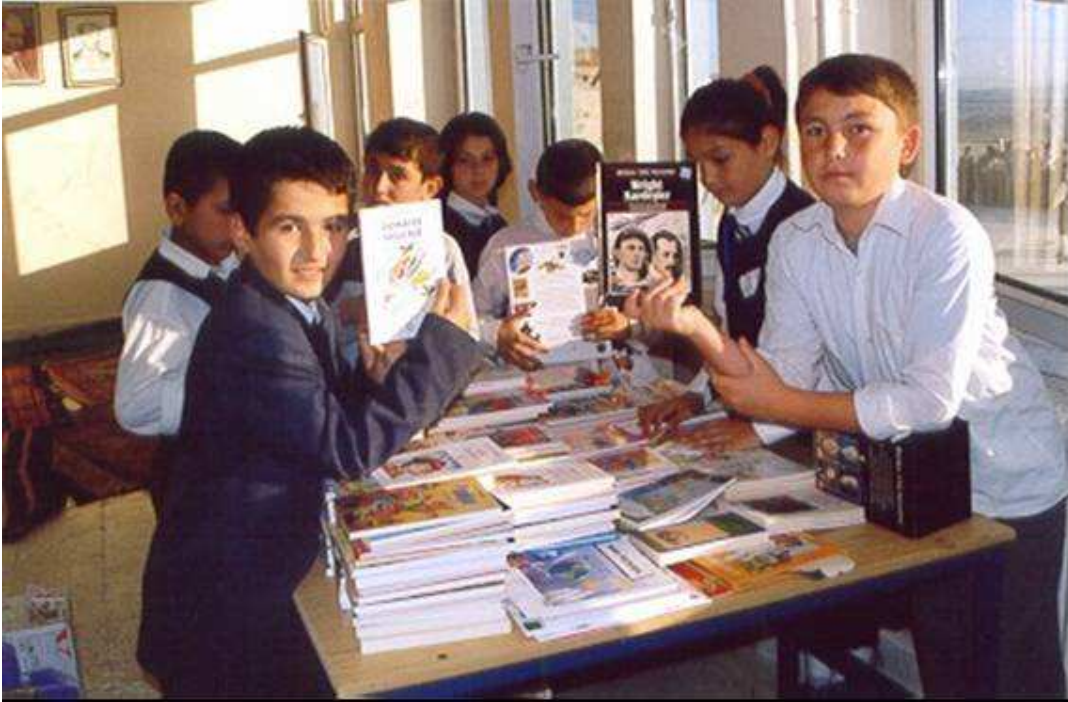
Kolunu Tümer’in bacağına yaslamış,

“Gurubunuz da çok uzun boylular var. Ne kadar istesek o seviyeye ulaşamayız.” diyor.

Akşamüstü kütüphaneleri için getirdiğimiz 700 kitabı kolilerinden çıkartıp yerleştiriyoruz. Çocuklar ellerine kitapları alıyorlar, yerlere serili kilimlerin üzerine yatıp okumaya başlıyorlar. En heveslilerden biri Serhat öteki de Osman. Osman’ın sabahki mutsuzluğu silinmiş yüzünden.

“Gitmedin mi sen? Alıştın mı sonradan?”

“Başım ağrıyordu. Nedenini buldum. Güneştenmiş.”

Solda Osman, sağda Serkan. Su gibi içeceklerini söyledikleri kitapların yanından hiç ayrılmadılar..

Güneş çocukların üşümüş yüreklerini ısıtmak için gün boyu tüm sıcaklığını cömertçe dökmüştü çocukların üstüne. Osman bir de kalın takım elbise giymişti üstelik.

“Güneş ışıklarını çekince rahatladım.”

Osman’ın neşesine diyecek yok, kitapları kedi yavrusunu okşar gibi okşuyor, göğsüne bastırıyor,

“Hepsinin benim olmasını istiyorum, “ diyor.

Serhatsa kitap denizinin içinde kulaç atıyor.

“İnanamıyorum,” diyor. “Bu kadar kitabı bir arada gördüğüme inanamıyorum.”

Serhat liseye gitmeye karar vermiştir artık, diye düşünüyorum. Saçlarını, etli yanaklarını okşuyorum. Düşüncemi okumuş gibi dikeyor zımba bakışlarını gözlerime,

“Bu kitapların hepsini okuyacağım. Okumadan bir yere gitmem,” diyor.

“Hayvan gütmek yerine okumayı seçersin belki.”

“Yoo... o kadar uzun boylu değil. Okumayı ne kadar istesem de babam okutmaz beni. Bu gün çok eğlendim, kitapları da her gün bir tane, her gün bir tane ala ala okuyacağım ama yine de liseye gidemeyeceğim. Bu iki kere iki dört kadar gerçek.”

Gece, türküler ve şarkılarla geç saatlere kadar uzuyor. Arkadaşlarının çoğu dans eder, halay çekerken Serhat kollarını göğsünün üstünde kavuşturmuş mum gibi duruyor. Yanına oturuyor, kolumu boynuna yaslıyorum,

“Oynamıyor musun?” diye soruyorum.

Başını omzuma düşürüyor,

“Ben hiç oynamam ki!” diyor.

Yozgat Çekerek'in süslü kızları...

Cumartesi gününü önlüklerle İLK YAR derslerini izlediler,

Akşam programı için Yatakhanelerinden kıyafetlerini değiştirip geldiler.

Gün boyu çiçek gibi açan gülüşleri silinmiş yüzünden. Durgun, düşünceli halini, yorgun bakışlarını ne şakalar yaptıysam değiştiremiyorum.

Gece yanar söner ışıklar herkes yatakhaneye derken o ağırlaşan adımlarıyla en geriden izliyor arkadaşlarını. Başı yerde dalgın dalgın yürürken bir an duruyor, hızla gelip elimi tutuyor, öpmek istiyor, sabah görüşemezsek diye şimdiden veda etmek istiyor. İçinin karışıklığını, geceyi uykusuz geçireceğini hissediyorum o an ama yetmiyor bu. Ellerini ellerimin arasında uzunca bir süre tutuyor, düşüncelerinin

içime akmasını bekliyorum. Öyle kilitlemiş ki kendini sadece yoğun sıcaklığını duyuyorum.

Ertesi sabah kahvaltı sonrasında Bazlambaç kasabasındaki ilköğretim okulunda buluyoruz kendimizi. Okul 1987'de kurulmuş. Bu yıl Çandır'da açılan ilköğretim okulu öğrenci sayısını azaltmış. 300 öğrenci kapasiteli okulda geçen yıl 215 öğrenci varken bu yıl öğrenci sayısı 130'a düşmüş. Okulda iki sınıf öğretmeni ve dört branş öğretmeni var. Okulda öğrencilerle tiyatro çalışmaları yapılmış, köylüler okula gelip zevkle izlemişler oyunları .

Mihriban, belediye şoförünün kızı. Sişman, sürekli gülen, tombul yanaklı, sevimli bir yüzü var. Yaz tatilinde Antalya'ya, Ankara'ya Yozgat'a gitmiş.

"Sorsanız bir yerini bilmem. Çünkü hepsine düğün için gittik. Ama Antalya'da denizi gördüm."

Deniz sözünü söylerken heyecandan dalgalar gibi titreşiyor kirpikleri.

"Bu Pazar günü annem, yengemle beraber dayımgillerde yufka açacaktık. Ankara'dan misafirler gelecek, denince ben okula gidecem, dedim. İyi ki gelmişim. Yoksa sizleri tanımayacaktım. Yufkadan ne olacak? Hep bildiğimiz şey."

Müzik etkinliğini yürüten arkadaşımız tahtaya bir nota çiziyor.

"Bu ne," diye soruyor.

Sınıftan biri gül, diyor ötekiler onaylıyor.

Beş çizgi çiziyor alt alta, yanlarına da iki dikey çizgi..

"Bu ne diyor?"

Kale, yanıtında söz birliği ediyorlar.

Notayı ölçü çizgilerinin içine yerleştiriyor.

"Bu ne?"

"Kalede gül."

"Nota? "

"..."

"Notalar şarkıların sesidir."

Yavuz robot etkinliğinde kendini tanıtıyor. Elektrik, elektronik mühendisliği öğrencisiyim, diye. Ne iş yapar benim gibiler, diye soruyor çocuklara.

Ellerin tamamı havada.

"Kesilen elektriği bağlar."

Ata bey öğrenme yöntemleriyle ilgili öğrencilerle konuşuyor.

"İneğiniz, eşeğiniz öğrenebilir mi?"

"Hayır. "

"İneğiniz, eşeğiniz evden uzaklaşsa akşam kendiliğinden eve dönebilir mi?"

"Döner."

"Yolu nasıl öğrenir?"

" Ezberleyerek."

"Biz nasıl öğreniriz?"

"Ezberleyerek."

Sonra bir kitap istiyor çocuklardan. Türkçe kitabı, ya da sosyal bilgiler...
Herhangi bir sayfayı açıp okutturuyor.

Her cümleden sonra, o cümlenin sorusunu sordurtuyor. Çocuklar ıkınıyor, sıkılıyorlar, soruları bulmakta zorlanıyorlar. Dersin bitiminde kimi nasıl öğrenmesi gerektiğini anlasa da bir kısmı ne yaptınız, diye sorunca Türkçe dersi gördük, diye

*Başı kadın gövdesi aslan heykellerin beklediği sfenksli
kapıdan girdik Hitit kenti Alacahöyük'e.*

yanıt veriyorlardı.
Ezberci eğitimin izlerini
bir ders saatinde silmek
olanaksız elbette.

Okullardaki
etkinliklerimiz bittiğinde
omuzlarımızdan ağır bir
yük kalkmış gibi
rahatlıyoruz. Ekip
Başkanımız en sevecen
ses tonuyla "Arkeolojik
bir geziyi hak ettiniz,"
deyince kulaklarımıza
inanamıyoruz.

Güneş tanrısının
evi Alacahöyük'ü
gezerken güneş kara

bulutların ardına çekilmiş bizi gözlüyor.

Otobüsümüz şarkılar türkülerle Ankara' ya yol alırken güneş kılıktan kılığa
girip bizimle şakalaşmaya devam ediyor. Yağan yağmurun ardından peşimizi
bırakır artık, derken bu kez gökkuşağı giysileriyle izliyor bizi. Dağların, sis
bulutlarının ardından birken iki, ikiyken üç gökkuşağı olmuş çıkıyor, gönlünce
dalgasını geçiyor bizimle.

Bense İstanbul'a gitmek üzere ekipten Ankara'da ayrılmış, otobüse binerken
güneş çoktan başka bir ülkenin yolunu tutmuş, yakamızı bırakmıştı artık.

Gecelerden pazardı.

Ruhumun gizli haritasına yayılmış yüzlerce mum titrek ışıklarıyla gecemi
aydınlattıyordu.

Sevim Ak
Ekim 2002